

ПРОБЛЕМА РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ПІДХОДУ

З народження кожна людина наділена потенціалом особистісних ресурсів, які при сприятливих умовах можуть перетворюватися в реальні прояви, що зумовлюють ефективні результати діяльності.

Проблема виявлення, соціально-педагогічної підтримки, розвитку й соціального захисту обдарованих дітей та молоді входить до числа складних і неоднозначних у всьому світі й, зокрема, в Україні. Адже особи з дуже раннім розумовим розвитком зустрічаються в кожному поколінні і викликають до себе великий науковий інтерес. Така важлива якість як обдарованість потребує виявлення та підтримки і у людей з інвалідністю, що може стати вдалим поштовхом для їх подальшого життя. Це дасть змогу соціалізуватися та реалізувати себе в певній діяльності.

Проблеми здібностей та обдарованості досліджували у своїх працях В. Ананьєв, А. Брушлінський, Г. Балл, П. Гальперін, В. Дружинін, Г. Костюк, І. Кульчицька, Н. Лейтес, О. Матюшкін, К. Платонов, Дж. Рензулі, С. Рубінштейн, Б. Теплов, М. Холодна, В. Шадріков та ін.

Проблема здобуття освіти осіб з інвалідністю привертала увагу багатьох вітчизняних та зарубіжних учених: О. Акімової, В. Андрущенко, Е. Андрєєвої, В. Бондаря, Т. Ілляшенко, Н. Сабат, М. Ярмаченка, Є. Ярської-Смирнової та ін.

Обдарованість у загальному вигляді можна визначити як індивідуальний пізнавальний, мотиваційний, організаторський і міжособистісний потенціал, який дозволяє людині до досить високого рівня розвивати свої здібності у відповідних видах соціальної активності, домагатися високих результатів у різних видах діяльності, спілкування та взаємодії з людьми.

Головною метою української системи освіти є створення умов для розвитку і творчої саморегуляції кожної особистості. Однією з умов ефективного розвитку обдарованості студентів з інвалідністю має стати інклюзивне навчання. Адже європейська практика свідчить, що більшість із них можуть навчатися в закладах вищої освіти за інклюзивною моделлю, яка передбачає надання високоякісних освітніх послуг людям з інвалідністю за умови належної підготовки

викладачів і підтримки сімей. Інклюзивна освіта – це освітня технологія, яка передбачає навчання й виховання осіб з інвалідністю у звичайному навчально-виховному закладі, де створені відповідні умови для забезпечення максимальної ефективності навчального процесу.

Організація навчання студентів з інвалідністю вимагає соціально-педагогічної підтримки, створення необхідної матеріально-технічної бази, науково-методичного забезпечення навчального процесу, обладнання технічними засобами навчання. Навчально-виховний процес у ЗВО варто проводити з урахуванням методик та механізмів, найбільш адаптованих для навчання студентів з різними нозологіями.

У процесі розв'язання проблеми виявлення і соціально-педагогічної підтримки обдарованої молоді з інвалідністю важливим є врахування суспільної системи спеціальної освіти, національного виховання, зорієнтованого на розвиток кожної особистості, задоволення її потреб і творчих здібностей. Враховуючи зростаючу роль, значення і місце людського фактору в сучасному державотворенні та майбутньому нації, важливо вчасно підтримати студентів з інвалідністю у реалізації їхніх здібностей, аби вони змогли стати корисними членами суспільства. Потреба соціально-педагогічного супроводу обдарованої молоді підкреслюється обов'язковим введенням у структуру чинників розвитку обдарованості категорії «дозвілля», яка включає культурно-освітні умови, емоційну атмосферу, спеціальні навчальні програми, матеріальне середовище і харчування, екологію, попит у суспільстві на видатні досягнення і творчість.

Отже, соціально-педагогічна діяльність з обдарованою особистістю з інвалідністю має базуватися на впровадженні таких методичних прийомів, як заохочення до спільної діяльності; створення свого власного проекту; атмосфери розкнутості, поблажливості, схвалення результатів діяльності в певній галузі, для стимулювання бажання випробувати себе в іншій галузі; стимулювання до самостійної роботи; надання свободи вибору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загальнодержавна програма «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини до 2021 року» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/453-2018-%D0%BF>

2. Державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016-2020 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/category/433>

3. Про становище інвалідів в Україні. Національна доповідь / Мінпраці України, Держ. установа “Наук.-дослід. ін-т соц.-труд. відносин”. – К., 2013. – 198 с.